

### ÇEVRE

- **İklim Sorunu;** *Dünyamızın öncelikli sorunu iklim değişikliği sorunudur. İnsanoğlunun sınırsız açgözlülüğü ve bencilliği, doğayı yok etmekte. İklim değişikliğine önlem almaz isek yarınlarımız çok zorlu olacaktır. Bu soruna karşı uzun vadeli önemler artırılabilecek ve toplumun geneline eğitimler verilerek çevre bilinci aşılacaktır. Dünyamızda, insanların haklarını düşündüğümüz kadar, doğa ve hayvan hakları da ön planda tutulmalıdır.*
- **Kuraklık ile mücadele:** Son yıllarda tarım alanları, meralar, yaylalar, orman alanları %20-30 seviyesinde azalırken, inşaat ve yerleşim alanları %20-30 oranında artmış. Villa yapmak için çiftlik yapmak için ağaçları kesmişiz, meraları azaltıp hayvancılığı kısıtlamışız, ormanları yakmışız, tarım arazilerine imar vermişiz. Buna kim izin vermiş, Amerika mı, İsrail mi, İngiliz mi? Biz yapmışız biz, biz. Bir yandan kuraklık ile iklim değişimi ile mücadele eden devlet, bunları yapan da devlet.
- **Afetler ile Mücadele;** Deprem, orman yangınları, sel felaketleri, toprak kayması, su baskınları gibi doğal afetlere karşı ancak doğaya saygılı ve bilimsel yöntemler ile gerçekçi mücadeleler verilebilir. İnsanların ihtiyacını karşılamak adına doğanın dengesini bozmak, evrene ve yaratana karşı yapılan büyük ihanettir. Devletin asli görevi, yanlışa yanlış ile cevap vermek değil, kendi insanlarına fırsatlar ve çözümler sunmak olmalıdır.
- **Orman yangınlarına karşı** ormanlık alanlara ve şehir girişlerinde trafik kontrolleri yapıp halka bilgilendirme verilecek. Yangınların ağırlıklı insan eli ile çıktığı anlaşılınca, yerlere izmarit atma, çöp atma, ormanda ateş yakma gibi eylemlerin engellenmesi adına katı politikalar uygulanacak.
- **Çevre Kirliliğinin Önlenmesi;** İnsan eli ile çevrenin kirlenmesi, çöplerin bilinçli yerlere atılması, molozların gelişi güzel yerlere atılması, ormanlarımızı, denizlerimizi, parklarımızı çöp sahalarına çevirmektedir. Bu kirliliği önlemek adına teknolojiyi kullanacağız.
- **Her alana bir sorumlu;** Her piknik alanı, kumsal, çocuk parkı ya da halka açık tesis için bir görevli istihdam edilecek. Bu istihdamlar yarı zamanlı çalışacak gençlerden, yaşlı vatandaşlardan ve gönüllülerden oluşacağı gibi daha kapsamlı tesislerde tam zamanlı da olabilir. Böylelikle ülkemizin her sosyal alanı ile ilgilenmiş olunacak, kontrol altına alınmış olacak, güvenliği sağlanmış olacak. Hasar, aksaklık, sorun ya da talep olduğunda direkt üst makamlara ya da yerel beklere bildirecek. Piknik alanlarında ateş ve mangal yakma talepleri sadece bu görevlilerin denetimi ile yapılabilecek.
- **Ağaçlandırma Eğitimi;** Ağaçlandırma politikaları çerçevesinde anaokulundan başlayıp üniversiteye kadar her yıl, her öğrenci belirlenecek arazilerde ağaç dikimi yapacaktır. Çocuklar için hem eğitici hem de işlevsel ciddi bir etkinlik olarak yıllarca devam edecek. Bu etkinlik sadece çocuklar arasında kalmayıp, hayatın her evresinde belirli aralıklarla tekrarlanacak. Önemli olan bu çalışmanın uzun soluklu, bilimsel ve çevreci şartlarda uygulanmasıdır. Bu sayede temelden başlayarak, insanlara doğa sevgisi aşılanacaktır.

- **ATMA PROGRAMI** çerçevesinde tüm ödemelerin dijitalleşmesi ve vergi kayıt sistemlerine paralel olarak her satın alınan ürün satın alan kişi üzerine faturalanacak. Alınan tüm ürünlerin; su şişesinin, sigara paketinin, kola kutusunun ya da cips ambalajının üzerindeki barkod numarası ile o ürünü kimin aldığı ve kullandığı sisteme kaydedilecek. Diyelim ki bir parka gittiniz yere atılmış bir çekirdek paketi gördünüz, işte o paketin üzerindeki barkod ile o çöpü kimin attığı kolaylıkla tespit edilebilecek. **Sürecin İşlemesi**; Üzerine çok detaylı düşünülebilir ve konuşulabilir, fakat ben şu anda yüzeysel olarak genel fikirlerimi anlatacağım. Çevrenin korunması adına uygulanacak bu süreçte emekli vatandaşlarımızı teşvik edeceğiz. Sabah yürüyüşüne çıkan vatandaş yanına alacağı bir pakete gördüğü çöpleri toplayacak, eğer barkodlu bir ürün bulursa fotoğrafını çekecek ve telefon üzerinden sisteme giriş yapacak. Sistem o çöpü atan kişiyi tespit edecek ve telefonuna bildirim yollayacak. İlk etapta kişiden savunma istenecek, savunması haklı bulunmayan kişi attığı çöpün bedeli ya da katları kadar para cezası ödeyecek. Bu ceza parası onu bulan vatandaş ve sistemi geliştirmek adına paylaşılacak. Ayrıca bu program yapay zekâ kameraları ile güçlendirilecek. Stadyumlarda sahaya atılan su şişelerinden bile kimlerin attıkları tespit edilebilecek.

**Programın Faydaları**; Emekli vatandaşların hareketliliğini sağlamak, çalışmak isteyen emekli vatandaşlara gelir kapısı sunmak, çevre kirliliğini önlemek, halkı bilinçlendirmek, kamusal olarak temizliği mümkün olmayan alanların da temizlenmesini sağlamak.

- **İzmarit cep kutusu**; Sigara içen vatandaşların izmaritlerini sokağa atmamaları için yanlarında bulduracakları kalem boyutunda mini bir çöp kutusu üretilecek ve herkesin kullanması, yanında buldurması zorunlu olacak. Sigara almak isteyen herkese cep kutusu olup olmadığı sorulacak, yoksa satış yapılmayacak. Böylece hem çevre kirliliği hem yangınlar öncelenecek. Bununla birlikte izmariti atacak yer bulamayana çözüm sunulmuş olacak.

- **Deniz, deniz yaşamı, deniz canlıları üzerine**, bilim insanlarının görüşleri ve incelemeleri çerçevesinde kapsamlı bir çalışma başlatılacak. Kirlilik, bilinçsiz avcılık, kıyıların tahrip edilmesi, atık suların denizlere boşaltılması gibi sorunların çözümleri sırası ile tespit edilip kalıcı çözümler oluşturulacak.
- **Ülkemizdeki tüm göller**, göletler, akarsular, dereler ve deniz kıyıları bakım, denetim ve kontrol altına alınacak. Her bir alan belirli aralıklarla görevliler tarafından kontrol edilecek. Su, su canlıları ve bitkiler hepimizin sorumluluğundadır.
- **Suyun tasarruflu kullanımı adına kitapçık**, videolu eğitim programı ile herkese direkt sunumlar yapılacak. Örneğin evimizdeki bulaşık makinaları ya da çamaşır makinalarının hangi programda ne kadar su harcadığını kaçımız biliyoruz? Ya da yıllık periyodik bakımlarını kaçımız yaptırabiliyoruz. İşte yeni sistem tüm bunları sizin adınıza takip edecek ve size bildirecek. Örneğin su tasarrufu sağlamak adına çaylar sadece demlik poşeti şeklinde üretilse veya bu şekilde demlik içi bir aparat üretilse, demlikleri su ile temizleme derdi son bulacak. Çay tortusunun sulu şekilde çöplere atılması da engellenmiş olacak.
- **Düzenlik ilaçlama**: Halkın rahatı ve sağlığı adına haşerelere karşı bilimsel şartlarda düzenli ilaçlama yapılacak. Ev ve işyerleri düzenli aralıklarla devletin uygulayacağı program, yapay zekâ takibi ile gerçekleştirilecek. Bununla birlikte halkı bilinçlendirme işlemleri yapılacak. Fakat tabii ki bu ilaçlama çevreye ve diğer bitki, hayvanlara zarar vermemesine dikkat edilecek.

## ENERJİ & GERİ DÖNÜŞÜM

- **Enerji;** hayatımızın vazgeçilmezidir. Her alanda her şey için bir enerji kaynağı kullanılır. Bu enerji kaynaklarının yenilenebilir, sürdürülebilir ve ekonomik olması hepimizin isteğidir. Bunun için **fosil atıklı enerji kullanımını** azaltmaya yönelik politikalar geliştirilecek. **Yenilenebilir ve doğal enerji** kaynakları artacak. Her çatıda güneş paneli, her dağda – tepede rüzgâr santralleri kurulacak. Türkiye zengin yenilenebilir enerji kaynaklarına rağmen enerji ihtiyacının %75'ini dışarıdan karşılayan ve enerjide büyük çapta dışa bağımlı olan bir ülkedir, bunu tersine çevireceğiz.
- **Ulusal Geri Dönüşüm Hamlesi;** Sıfır atık sloganı altında, çöplerin tekrar dönüştürülmesi ve farklı sektörlerde değerlendirilmesi sağlanacak. Hiçbir şey çöp olmayacak. Tüm geri dönüşüm ürünlerinin bir kullanım alanı olacak. Kırık mermer ve fayanslar, çevre düzenleme işlerinde değerlendirilecek.
  - Tadilat ya da bina yıkımlarından oluşan inşaat atıkları ayrıştırılacak, atıklar yol ya da kaldırım taşı olarak değerlendirilecek. Bu konuda dünyanın en iyi örnekleri gözlemlenecek.
  - Eski kapı ve pencereler yenilenecek ya da başka bir ürüne dönüştürülecek.
  - **ATIK PEYZAJ ÜRÜNÜ;** Ağaç yaprakları ve organik atıklar çevre düzenlemelerinde kullanılması adına dekoratif ürün olarak değerlendirilecek. Çevre düzenleme ürünlerinin dönüşümü ve ekolojik geri dönüşüm istihdam ve ekonomiye katkı sağlayacak.

▪ **Dizel Atık Tenekeleri;** *Atık yağların %95'e yakını maalesef çöpe atılmaktadır. Halbuki geri dönüşümü akılcı şekilde planla bilse ülkemize katkısı büyük olacaktır. Atık yağların toplanması adına sürdürülebilir bir politika geliştirilecek. Farklı boyutlarda Barkodlu atık tenekeler üretilecek ve bu tenekeler başta sanayi tesisleri, oteller, lokantalar olmak üzere endüstriyel üretim yapan yerlere dağıtılacak. Firma, atık yağları bu tenekelere dökülmesi adına personeli eğitecek. Atık yağ tenekesi dolduğunda üzerindeki barkod telefon üzerinden sisteme okutulacak. Görevli araçlar dolu tenekeyi alıp yerine boş teneke bırakacak. Program konutlarda da uygulanacak.*

- **Geri dönüşüm toplama personeli istihdamı,** çöpler evlerden çıkmadan ayrılmış olacak. Danışmanlar ve medya aracılığı ile bireyler, aileler, okullar, hastaneler, iş yerleri, fabrikalar sürekli ve direkt olarak bilinçlendirecek. Kapsamlı tesislerde geri dönüşüm personeli istihdam edilecek.
- **Fazla Yemek Toplama Sistemi** ile evde, otelde, yemekhanede yapılan ve kalan fazla yemeklerin ihtiyacı olan vatandaşlara ulaşması hedeflenecek. Fazla yemekler eğer yenilebilir ise ihtiyacı olan bir vatandaşa yemek olarak iletilir. Eğer yenmeyecek ise atık yemek programına alınır.
- **Atık Yemek Toplama Sistemi kurulacak.** Bu sistem ile yemek atıklarının çöpe atılmaması ve farklı şekilde değerlendirilmesini hedefleyeceğiz. Bu çalışma öncelikle okullar, hastaneler, fabrikalar, oteller gibi sosyal alanlarda başlayacak, daha sonra konutlara kadar ilerleyecek. Örneği fazla yemek yaptınız, uygulamadan bunu bildirebilirsiniz, eğer yenilebilir ise ihtiyacı olan bir vatandaşa yemek olarak verilir. Eğer yenmeyecek ise atık yemek programına alınır. Bu atık yemekler tavuk çitliklerinde, hayvan barınaklarında, balık çiftliklerinde gıda olarak kullanılacak.
- **Kâğıt Kullanımı en aza indirilecek;** Birçok evrak işlemi dijital ortama aktarılınca kâğıt kullanımı da azalmış olacak. Banka işlemleri, muhasebe işlemleri, belediye işleri ve tüm kurum evrak işleri dijital olarak işleyecek ve arşivlenecek.
- **Atıl ve Terkedilmiş bina reformu;** Atık, terkedilmiş, yıllardır kullanılmayan, haciz uzun yıllardır süren bina, otel gibi gayrimenkuller sahipleri ile birlikte kullanıma kazandırılacak. Bu politikadan hem mülk sahipleri hem şehirler hem de halk kazançlı çıkacak. (Yapı ve Geri Dönüşüm kapsamında)